

Tisdagen den 3 februari
Kl. 15.00

*Ändring av den
preliminära tidsplanen*

*Om publiceringen av
budgetpropositionen*

Förhandlingarna leddes till en början av tredje vice talmannen.

1 § Justerades protokollet för den 26 januari.

2 § Ändring av den preliminära tidsplanen

Anf. 1 TREDJE VICE TALMANNEN:

Med ändring av den preliminära tidsplanen inställs det arbetsplenum som utsatts till kl. 09.00 onsdagen den 11 februari. I stället hålls kl. 15.00 nämnda dag ett bordläggningsplenum.

3 § Svar på interpellation 1986/87:132 om publiceringen av budgetpropositionen

Anf. 2 Statsminister INGVAR CARLSSON:

Herr talman! Gunnar Biörck i Värmdö har – med anledning av att uppgifter ur årets budgetproposition återgavs i massmedia innan förslaget avlämnats till riksdagen – frågat mig om det är en ordning riksdagen skall tvingas acceptera även i fortsättningen.

Svaret är självfallet nej.

Under åtskilliga år har det varit praxis – från alla regeringars sida – att lämna förhandsinformation om budgeten till de olika riksdagspartiernas kanslier samt till massmedia. Vad gäller massmedia har detta sedan 1975 grundats på en överenskommelse mellan finansdepartementet, Sveriges Radio och Pressens samarbetsnämnd.

Bakgrunden är att budgetpropositionen brukar föreligga i stencilerad korrekturversion en dryg vecka före publiceringsdatum. Eftersom den är på i runda tal 4 000 sidor har det bedömts vara rimligt att låta såväl massmedia som oppositionsledare få en möjlighet att studera materialet och därmed ges en rimlig chans att kommentera och referera det då materialet blir offentligt.

Denna praxis har emellertid visat sig medföra problem. Bl. a. har personer som agerar på börsen och penningmarknaden i förväg fått kännedom om innehållet i budgetförslaget. I några fall har massmedia gått ut med presentationen flera dagar före överlämnandet.

För att åstadkomma en annan och striktare ordning tillsattes våren 1986 en arbetsgrupp i regeringskansliet som också presenterade förslag till förändrade rutiner. Vid ett möte i höstas, mellan finansministern och ett antal representanter för enskilda redaktioner och nyhetsbyråer samt Pressens samarbetsnämnd, lades följande fast:

För det första att finansplanen, nationalbudgeten, tabellverk, finansdepartementets bilaga i budgetpropositionen samt bilagan rörande räntor på statskulden *icke* skulle lämnas ut förrän riksdagen fått dem på sitt bord.

För det andra att *övriga* bilagor, samt det relativt omfattande pressmaterialet på dessa delar av budgetpropositionen, även fortsättningsvis skulle ställas till massmedias förfogande tre arbetsdagar före överlämnandet – men givetvis med samma regler om publiceringsförbehåll som tidigare.

Nu visade det sig att icke heller dessa striktare rutiner var tillräckliga. Även i år presenterades uppgifter ur budgeten innan propositionen nått riksdagen.

Jag skall inte här återge det redan väl kända händelseförloppet, däremot de konsekvenser för massmedias tillgång till förhandsmaterial som finansministern tidigare redovisat. Fr. o. m. nästa år kommer varken bilagor eller pressmeddelanden att spridas i förväg. Den regel som kommer att gälla är att allt material blir offentligt, och därmed tillgängligt, i den stund det läggs på riksdagens bord.

Jag är inte övertygad om att det är en ordning som kommer att ge allmänheten en allsidig och djupgående information om årets viktigaste regeringsförslag. De mindre och resurssvagare redaktionerna, och framför allt redaktioner utanför Stockholmsområdet, kommer att missgynnas. Jag är inte heller övertygad om att det är en ordning som bidrar till mångfald när det gäller omdömen och kommentarer till propositionen. Däremot bör det kunna vara en ordning som återger riksdagen dess givna företrädesrätt till information om regeringspropositioner.

Anf. 3 GUNNAR BIÖRCK i Värmdö (m):

Herr talman! Tillåt mig att till statsministern framföra ett varmt tack för svaret på min interpellation. Det är synnerligen tillfredsställande att man – och jag förmodar att det är regeringen och inte bara finansministern och statsministern själv som står bakom slutorden i interpellationssvaret – bestämt sig för "en ordning som återger riksdagen dess givna företrädesrätt till information om regeringspropositioner". Kanske är detta, om inte "steget" så i varje fall "vändpunkten", när det gäller iakttagandet av statsmakternas inbördes relationer enligt vår nuvarande regeringsform.

Statsministern har, med utgångspunkt från formuleringen av min interpellation, huvudsakligen diskuterat behandlingen av budgetpropositionen. Låt mig hoppas att svaret gäller *alla* propositioner. I går kunde man exempelvis i Dagens Nyheter läsa att tidningen kunde "redan i dag avslöja innehållet i regeringens till den 19 februari aviserade forskningsproposition." Vilken bragd! Men till vad nytta? Och till vilket pris? Rimligtvis det av ett sviket förtroende, någonstans.

Statsministerns besked är tillfredsställande även med tanke på relationerna mellan riksdagen och massmedierna. Den ödsliga kammaren, till vilken talmannen understundom måste be vaktmästarna hämta någon tillgänglig

riksdagsman, vittnar om riksdagens anfrätta självrespekt. Emellanåt förefaller det som om verksamheten här ömedvetet styrdes av föreställningen att det verkligen viktiga i det politiska arbetet är att genom massmediernas försorg uppnå publicitet. Ett inslag i TV eller en notis i tidningen – för att inte tala om en hel artikel – väger ojämförligt tyngre än ett anförande i kammaren. Vi har nog anledning till åtskillig självvranssakan. Den uppstramning som statsministerns svar innebär är därför också något för oss att tänka på.

Massmediernas ambition att "avslöja" och att "vara först" med en "nyhet" leder lätt till en förvrängning av beslutssituationen. För tidigt födda – eller ofullgångna – "nyheter" kan vanställa sakkbehandlingen och resultera i att det verkliga avgörandet uppfattas som ointressant. Frågan anses vid det laget ha "förlorat sin aktualitet." Vad som är ett "oavvisligt allmänintresse" borde kanske analyseras tillsammans med företrädare för massmedia.

För den som i snart ett halvt sekel varit ålagd – och iakttagit – föreskriven tystnadsplikt ter sig vad som kan förekomma i tryckfrihetsförordningens skydd emellanåt märkvärdigt. Ordet förtroende – även i sammansättningen "i förtroende" – tycks vara tänjbart, eller kanske förhandlingsbart, som somliga uttrycker det.

Med detta, herr talman och herr statsminister, ber jag än en gång att få tacka för svaret: både för dess innehåll och för dess utformning.

Överläggningen var härmed avslutad.

4 § Svar på interpellation 1986/87:112 om statsbidraget till Stiftelsen Institutet för företagsutveckling (SIFU)

Anf. 4 Industriminister THAGE PETERSON:

Herr talman! Sten Svenssön har frågat mig

dels vad jag anser om betydelsen av enskilda utbildningsgivare med kursutbud för små och medelstora företag,

dels om jag vill medverka till att dessa fortbildningsinstitut får konkurrera med SIFU på lika villkor,

dels om jag anser att det finns något skäl att ge bidrag till SIFU för löpande verksamhet,

dels om jag avser att verka för att bidragen till SIFU avvecklas.

Ett stort utbud av fortbildningstjänster som är anpassade till små och medelstora företag är väsentligt för att höja företagets kompetens och konkurrenskraft. Både privata och offentliga organ spelar här viktiga roller.

Den statliga Stiftelsen Institutet för företagsutveckling (SIFU) inrättades år 1980 och skall bedriva fortbildning för främst små och medelstora företag i bl. a. tekniska ämnen. Ett skäl för staten att bedriva verksamheten och stödja den med bidrag har varit att SIFU kan tillhandahålla vissa kurser som inte är lönsamma i snäv företagsekonomisk mening men som ändå gynnar företagets utveckling och påskyndar teknikspridningen. SIFU har därför att ta ansvaret för ny oprövad utbildning, som privata organ av företagsekonomiska skäl inte har intresse av.

Ett annat skäl för att ge statsbidrag till SIFU har varit att stiftelsen är ålagd

Prot. 1986/87:63
3 februari 1987

*Om statsbidraget till
Stiftelsen Institutet för
företagsutveckling
(SIFU)*

att bedriva verksamhet i både Borås och Stockholm. SIFU har således vissa konkurrensnackdelar jämfört med andra utbildningsorgan på marknaden, vilket i sin tur har motiverat statsbidragen.

Statsbidraget till SIFU har nästan halverats från 22 milj. kr. år 1982/83 till 12 milj. kr. för innevarande budgetår. SIFU:s självfinansieringsgrad uppgår för närvarande till över 80 %. Det minskade bidraget till SIFU har tvingat SIFU att marknadsanpassa sina priser, vilket visserligen kan ha försvårat för mycket små företag att få råd till utbildning men samtidigt minskat risken för snedvriden konkurrens.

I den nyligen avlämnade utredningsrapporten "Kompetensutveckling för konkurrenskraft" föreslår industriverket en närmare samordning av bidragen till SIFU och verkets egen stödgivning till utbildning och kursverksamhet.

Industriverkets utredning har remissbehandlats. Frågan om SIFU:s finansiering fr. o. m. nästa budgetår och andra frågor om statliga fortbildningsinsatser för småföretag m. m. kommer att tas upp i den näringspolitiska proposition som för närvarande bereds i regeringskansliet.

Anf. 5 STEN SVENSSON (m):

Herr talman! Jag ber att få tacka industriministern för svaret på min interpellation, som jag framställde redan den 25 november i fjol. Jag vill att industriministern förklarar varför svaret har dröjt så länge.

SIFU konkurrerar inte på lika villkor med andra utbildningsinstitut. SIFU lever heller inte upp till den ursprungliga tanken att särskilt nå kursdeltagare från små och medelstora företag. Andra institut, som är osubventionerade, klarar den uppgiften bättre.

Riksrevisionsverket – RRV – har, som jag påpekat i interpellationen, granskat verksamheten vid SIFU. RRV fann att SIFU inte längre har den näringspolitiska roll som avsetts och att det därför inte är motiverat med ett fortsatt statligt stöd. Jag har dessutom erinrat om att näringsfrihetsombudsmannen har uttalat sig kritiskt mot SIFU:s tjänstebrevsrätt.

I sitt svar har industriministern inte kommenterat vare sig riksrevisionsverkets eller näringsfrihetsombudsmannens anmärkningar. Vad är anledningen härtill?

I vart fall har en särskild utredning kommit till – uppenbarligen med det syftet att söka bemöta kritiken från RRV och NO. Regeringens uppdrag gick till industriverket, SIND. Utredningen är klar och har varit ute på remiss. I utredningen föreslår SIND att de fortsatta subventionerna från staten skall kanaliseras via industriverket.

När man tagit del av utredningen, finner man att RRV:s och NO:s kritik alltjämt är lika befogad. Riksrevisionsverket vidhåller således sin kritik i sitt remissvar. RRV anser att SIFU inte skall kopplas ihop med industriverket. RRV anser vidare att inget basanslag bör utgå. Alternativt bör SIFU utbjudas till avnämarna. För så vitt detta inte mottas positivt bör verksamheten avvecklas.

Kursverksamheten vid Stockholms universitet har, sedan man tagit del av den här utredningen, i en skrivelse till industriverket påpekat följande: "Det är inte nödvändigt för staten att utge subventioner i producentledet inom

området utbildning för småföretag. Sådana subventioner är endast ägnade att begränsa näringsfriheten. Ett avskaffande av subventionerna innebär besparing av statens medel utan att för den skull åstadkomma någon minskning av utbildningsmöjligheterna för olika företag.”

Jag har för egen del kommit till samma slutsats. SIFU måste bevisa sitt existensberättigande på marknaden utan statliga subventioner!

Det får inte bli så att industriverket till den grad försämrar konkurrensvillkoren för enskilda alternativ att det till sist återstår det statliga monopolet. Det skulle såväl skattebetalarna som småföretagen förlora mycket på.

Industriministern anför i sitt svar ett skäl för staten att subventionera SIFU, nämligen att ”SIFU kan tillhandahålla vissa kurser som inte är lönsamma i snäv företagsekonomisk mening men som ändå gynnar företagens utveckling och påskyndar teknikspridningen”.

Detta argument vill jag tillbakavisa. Det är dessutom ett underkännande av svenska företags egna bedömningar. Jag tror för min del att företagen gärna köper utbildning och betalar för den, om den verkligen gynnar företagets utveckling. Det har alla kursanordnare som verkar på marknaden utan statliga subventioner redan noterat. Riksrevisionsverket har i sin revisionsrapport påpekat att SIFU i allt väsentligt dubblar utbudet på marknaden.

Jag ber därför, herr talman, att få ställa några följdfrågor:

1. Varför ignorerar regeringen den kritik som riksrevisionsverket har redovisat i sin revisionsrapport och som nu upprepas i remissvaret avseende SIND-utredningen?

2. Varför prövar inte regeringen NO:s kritik av SIFU:s tjänstebrevs rätt, vars värde uppskattas till 5 milj. kr. per år?

3. Är regeringen beredd att låta andra kursanordnare få lägga ett bud på SIFU:s verksamhet?

4. Varför har inte regeringen sett till att det blivit en totalanalys av det kompletta utbildningsutbudet på marknaden, sedan SIND-utredarna för sin del i utredningen anført att de finner en sådan åtgärd mindre meningsfull?

5. Är regeringen beredd att i den näringspolitiska propositionen, som aviseras till den 19 februari, lägga fram ett förslag som innebär en avveckling av subventionerna till SIFU och därmed en besparing av statens medel i motsvarande mån?

Anf. 6 Industriminister THAGE PETERSON:

Herr talman! Sten Svensson började med en fräck fråga. Att Sten Svensson inte har fått svar på sin interpellation tidigare beror inte på mig utan på Sten Svensson själv, som inte har ansett sig ha tid att ta emot svaret. Jag hade svaret på interpellationen klart inom föreskriven tid. Från industridepartementets sida föreslog vi därför att det skulle lämnas på en av talmannen utsatt dag för interpellationssvar, nämligen den 8 december. Svaret var alltså klart och kunde lämnas, men kammarkansliet meddelade då att Sten Svensson inte behagade närvara i kammaren för att ta emot. Vi försökte sedan ytterligare en gång att få tillfälle att lämna svaret, men inte heller då hade Sten Svensson möjlighet att ta emot det.

Det är alltså interpellantens egen nonchalans emot riksdagen som har gjort att han inte har fått svaret tidigare. Han kan således själv svara på sin inledningsvis ställda fråga.

Anf. 7 STEN SVENSSON (m):

Herr talman! Jag skall be att få påpeka för industriministern att det enda bud som jag har fått från kammarkansliet har gällt just denna dag. Jag satt i kammaren när industriministern läste upp sitt meddelande. Jag var alltså närvarande och lyssnade på detta, men då hade jag inte rätt att begära ordet för att korrigera industriministern. Också den 8 december var jag i Stockholm och kunde mycket väl ha tagit emot svaret. Jag har emellertid inte blivit tillfrågad om jag kunde ta emot svaret de nämnda dagarna. Jag tillbakavisar därför *bestämt* de påpekanden som industriministern har gjort. Från kammarkansliet har jag endast fått förfrågan om jag kunde ta emot svaret i dag, och detta har jag sagt ja till.

Jag vill sedan återkomma till de frågor jag ställde tidigare. Dem vill jag gärna ha svar på.

Överläggningen var härmed avslutad.

5 § Svar på interpellation 1986/87:150 om anpassningen till EG-ländernas bestämmelser om säkerhetskontroll av produkter

Anf. 8 Industriminister THAGE PETERSON:

Herr talman! Hans Petersson i Hallstahammar har frågat mig dels om jag anser att det är rimligt att försvaga säkerhetskontrollen av elmateriel därför att det finns sådana påtryckningar från EG, dels hur jag ser på den allmänna tendens som finns att harmonisera olika svenska bestämmelser med EG-ländernas för att på detta sätt undanröja handelshinder.

Jag skulle vilja börja med att redovisa bakgrunden till att frågan om säkerhetskontroll av elektrisk materiel, den s. k. S-märkningen har utretts.

En stor del av den obligatoriska provning i Sverige som är betingad av risk för liv, hälsa och säkerhet sker vid s. k. riksprövplatser inom ramen för lagen (1985:1105) om obligatorisk kontroll genom teknisk provning m. m. För elektriska hushållsartiklar och viss installationsmateriel har regeringen utsett Svenska Elektriska Materielkontrollanstalten AB (SEMKO) att vara riksprövplats. Provningsen sker mot bakgrund av säkerhetsföreskrifter från flera myndigheter, främst dock statens energiverk.

Vad gäller S-märkningen förbereddes en översyn redan år 1984. Vid denna tid intensifierades kontakterna mellan EG och EFTA, och från svensk sida deltog man vid flera tillfällen i uttalanden om vikten av att undanröja tekniska handelshinder mellan EFTA- och EG-länderna. Ett sådant tillfälle var EFTA:s statsministermöte i maj 1984.

Under de möten som skedde mellan EFTA och EG ställdes från EG frågan om man från EFTA-länderna skulle vara beredd att anpassa den nationella kontrollordningen till en ordning liknande den som råder inom EG för viss elektrisk materiel, det s. k. lågspänningsdirektivet. Förfrågningen föranled-

de att kontrollordningen sågs över i alla EFTA-länder. För svenskt vidkommande ledde frågeställningen till att frågan om elmaterielkontrollens framtida utformning kom att vidgas. En särskild utredning tillkallades i maj 1985. Utredningen avgav vid årsskiftet 1985/86 betänkandet "Effektivare kontroll och underlättad handel". Förslaget har remissbehandlats, och ärendet bereds för närvarande inom industridepartementet.

I utredningens direktiv ingick förutsättningen att kravet på produktsäkerhet inte fick eftersättas. Utredningen har från denna utgångspunkt föreslagit en viss omstrukturering av kontrollresurserna som syftar till att höja säkerheten i vissa avseenden. Förslaget innebär vidare att den till SEMKO knutna S-märkningen behålls men möjlighet öppnas till att godta också annat sätt att styrka produktsäkerheten. Flera frågor i förslaget återstår att diskutera mot bakgrund av vad som framkommit vid remissbehandlingen och i diskussionerna med övriga berörda EFTA-länder.

Hans Petersson har också frågat om min syn på tendensen att harmonisera svenska bestämmelser med bestämmelserna i EG-länderna.

Jag vill i den delen framhålla att Sverige är ett exportberoende land. För att vår industri skall kunna utvecklas krävs ett ostört varuutbyte, inte minst med våra nordiska grannländer och EG, vilka är våra största handelspartners. Starka näringspolitiska skäl talar därför för att Sverige aktivt medverkar i pågående ansträngningar att förebygga och eliminera handelshinder. Detta är en politik kring vilken det rått stor uppslutning i Sverige. Redan i samband med förhandlingarna om det första svenska frihandelsavtalet mellan Sverige och EG år 1972 markerade man från svensk sida sitt intresse för området. Sverige anslöt sig till det särskilda avtalet om tekniska handelshinder inom ramen för GATT år 1979 och har, som jag nämnt, under de senaste åren aktivt verkat för en sådan harmonisering. Svenska myndigheter och SEMKO deltar aktivt i det europeiska standardiseringsarbetet, och de provningsföreskrifter som gäller för SEMKO bygger i allt väsentligt på harmoniserade standarder. Inom det aktuella området elektriska hushållsartiklar är samordningen av säkerhetsföreskrifterna således redan så gott som total. Det är bl. a. mot denna bakgrund som jag bedömer att det bör vara möjligt att anpassa den svenska kontrollordningen till vår närmaste omvärld.

Självfallet måste en harmonisering av regler som skyddar medborgarnas liv, hälsa och säkerhet ske på ett sådant sätt att vitala svenska värderingar tillgodoses. Sådana överväganden måste ske för varje typ av lagstiftning. För egen del anser jag att när det gäller den nu aktuella frågan så finns det goda förutsättningar för att vi kan nå fram till ett förslag som förenar kraven på konsumentskydd och produktsäkerhet med handelspolitiska intressen.

Anf. 9 HANS PETERSSON i Hallstahammar (vpk):

Herr talman! Jag får tacka industriministern för svaret. Jag skall kanske redan från början framhålla att jag minst av allt är någon elektrisk expert men att jag tycker att den här frågan är väldigt intressant ur en rad andra synpunkter.

Jag vill börja med att instämma i det som industriministern sade först, att den obligatoriska provningen i Sverige som är betingad av risk för liv, hälsa och säkerhet är mycket värdefull och någonting typiskt svenskt och grundligt

Prot. 1986/87:63
3 februari 1987

*Om anpassningen till
EG-ländernas
bestämmelser om
säkerhetskontroll av
produkter*

som man enligt min mening skall slå vakt om i alla möjliga situationer.

Den här frågan är å ena sidan av teknisk art – hur kan man behålla en verklig elsäkerhet även om man slopar S-märkningen – och å andra sidan en principiell fråga – hur man skall förhålla sig till andra länder och andra starka ekonomiska makter som vill att man skall förändra sin produktion så att den passar dem och passar in i svensk företagsamhets strävan till internationalisering. Jag blir litet orolig när man säger att man både skall kunna behålla S-märkningen och på annat sätt styrka produktsäkerheten. Det måste ju innebära att det blir två slags säkerhet: dels en med S-märket, som konsumenten är van vid och känner igen och gärna köper produkten därför att han vet att den är provad, dels det styrkande av säkerheten som tydligen skall ske i efterhand genom att producenten själv intygar att produkten är gjord på ett riktigt sätt trots att den inte är provad.

Enligt tidskriften Ny Teknik, där de här frågorna diskuterades strax före jul, anser energiverket att en sådan här anpassning till EG-länderna skulle vara möjlig "utan en alltför stor sänkning av elsäkerheten". För min del protesterar jag mot varje förslag som innebär en sänkning av säkerheten. Det skulle ju innebära en omvänd bevisföring. Konsumenten skulle bli tvungen att skaffa sig advokater och annan hjälp för att försöka få rätt mot producenter vars produkter inte är provade utan *intygade* så som varande helt säkra.

Det vore intressant att få höra om industriministern har något besked om hur förslaget kommer att se ut, eller om utredningen kommer att läggas ned.

Den andra frågan är alltså av principiell natur: Hur skall ett export- och importberoende land förhålla sig till omvärlden när det kommer sådana här krav? Först och främst har ju svensk ekonomi och industri i hög grad koncentrerat sin verksamhet till de ekonomiskt starka västeuropeiska makterna. Jag tänker på OECD-länderna; industriministern nämnde själv EG, USA och de nordiska länderna som oerhört viktiga. Det är klart att man undan för undan sneglar på varandra för att se vad som är nödvändigt och vad som inte är nödvändigt.

Det måste ju också finnas en värld utanför detta område, där svensk industri kan arbeta. En alltför långtgående anpassning till EG:s krav därför att EG representerar en ekonomisk makt av stor betydelse för oss kan inte ligga i det långsiktiga svenska intresset, då man sedan länge har beslutat sig för att ha en viss säkerhetsprövning. Detta är ett svenskt sätt att förhålla sig.

Jag läste i dag på tåget Metallarbetaren, där en ekonomisk kommentator skriver om närmandena till EG. Han säger att vi skall stå utanför EG men ändå vara med – det skall bli intressant att se hur det skall gå till! Han nämner utrikespolitiken som det som gör att vi inte kan gå in i EG. Samtidigt säger han att det finns andra områden där man verkligen kan göra saker för att åstadkomma harmonisering: jordbrukspolitiken, tjänstehandeln och den offentliga upphandlingen. Han nämner också områden där det är tveksamt om man kan göra någonting, såsom miljö- och varusäkerhetsområdena – särskilt om tendensen inom EG blir att man sätter ned konsumentkraven för att över huvud taget bli överens. Jag tycker att energiverkets uttalande om en inte alltför stor sänkning av elsäkerheten som det möjliga resultatet är oroande.

Jag vet att det drivs en stor EG-debatt bland liberala ekonomer. Moderata samlingspartiet och folkpartiet är de som i olika omgångar har pratat om att vi skulle gå med i EG. Jag har faktiskt varit med vid ett tillfälle då man slogs om äran, vem som först tyckte att Sverige skulle gå med i EG.

Regeringen har hållit emot, men den internationalisering av produktionen som sker och vårt undan för undan allt större utlandsberoende, där vår industri slås ut och vi tvingas importera varor från andra länder, gör naturligtvis att stora producenter i andra länder säger: Nu får ni pruta på era krav, för vi vill inte kontrollera prylarna på det sätt som ni gör, utan vi vill sälja samma sak hos er som i alla andra länder.

Det skulle vara intressant att få en liten utblick från industriministern. Hur ser industriministern på framtiden? Skall en anpassning mot EG verkligen innebära att vi prutar på vår egen identitet? Innebär det inte en underkastelse och ett okontrollerat uppslukande av EG:s bestämmelser, om man hela tiden prutar på sina egna krav och inte driver sina egna frågor i relationen till EG?

Anf. 10 NIC GRÖNVALL (m):

Herr talman! När jag läste statsrådets svar tyckte jag att det var lågmält. Statsrådet undvek att diskutera de profilmarkeringar som trots allt finns i Hans Peterssons i Hallstahammar interpellation. Till följd därav tyckte jag att det kunde vara värt att i detta sammanhang gå upp i talarstolen och göra några markeringar för att visa hur vi moderater ser på just denna fråga när det gäller Sverige och Europa.

Interpellationen ger uttryck för en viss egendomlighet, nämligen att det parti som så gärna sjunger Internationalen på sina möten nu har utvecklats till ett protektionismens och instängdhetens parti, som försöker att med alla krafter avskärma Sverige från den internationella utvecklingen, som ju utgör ryggraden när det gäller vårt välstånd. Det är möjligt att denna egendomlighet beror på att det för vpk:s ledamöter inte finns något Europa väster om järnridån.

I den här interpellationen förekommer också en annan egendomlighet. Hans Petersson gör sig nämligen till tolk för uppfattningen att det bara är vi i Sverige som kan göra någonting bra. Det som görs inom EG och i andra länder är genomgående dåligt. Varje form av anpassning i Hans Peterssons värld innebär en standardsänkning. Hans Petersson kan inte inse att ett givande och tagande i harmonisering är till nytta för alla parter.

När det gäller årets motionsflod har vi moderater väckt en motion om just internationaliseringen. Vi har där pekat på det självklara i att ett närmande till det Europa av vilket Sverige utgör en viktig del innebär både uppoffringar och erbjudanden. Vi svenskar måste ha del i det europeiska utvecklingsarbetet, och självfallet måste vi då vara beredda att delta i fråga om de eftergifter som kan vara nödvändiga för harmoniseringen. Men vi skall naturligtvis inte, Hans Petersson, göra eftergifter, som innebär att vi frånträder sådana lösningar eller värderingar som vi uppfattar som centrala. Jag tror att Hans Petersson och övriga i vpk skall förbereda sig på att Västeuropas utveckling, och även Sveriges utveckling tillsammans med Västeuropa, gör det nödvändigt att vi ser på Västeuropa med den generositet som Västeuropa förtjänar

såsom vår främsta handelspartner och därmed vår viktigaste byggsten i det välfärdssamhälle som vi här i landet njuter av.

Under detta anförande övertog andre vice talmannen ledningen av kammarrens förhandlingar.

Anf. 11 HANS PETERSSON i Hallstahammar (vpk):

Herr talman! Jag blev litet osäker på debattordningen – kanske hade industriministern tänkt avsluta debatten i och med det första inlägget. Men vi får väl se hur det blir med den saken.

Så till Nic Grönvall som talar om internationalismens parti. Ja tack, gärna det! Den falska internationalism som moderaterna talar om och som betyder underkastelse gentemot stora kapitalistiska makter och stora transnationella bolag; vilka vill pruta på säkerheten när det gäller produkter som skall säljas i vårt land, betackar jag mig för. Det är inte jag som har fått något slags fobi, utan det är faktiskt så, att jag har noterat att det sker en hel del saker – och det kommer att ske mera. Man har ju t. ex. slopat kattfotsmärkningen och det gör att vi inte längre vet vilken kvalitet det är på det guld som vi köper.

I årets proposition om regionalpolitik föreslås, vilket är mycket bra, att vägstandarden i glesbygdslänen skall byggas ut och vägarna förbättras, eftersom de är sönderkörda av överlastade fordon och tung trafik. Ett av motiven för detta förslag är uppenbarligen att öppna vägarna för lastbilar med vikter som godkänns inom EG men inte inom Sverige. Det är ett sätt att gå vid sidan av den politik som är riktig, dvs. att tung trafik skall föras över från landsväg till järnväg.

Energiverket säger att det inte blir en så kraftig försvagning av säkerheten. Det är alltså inte jag som påstår att säkerheten minskar.

Jag blir verkligen orolig när industriministern säger att S-märkningen skall behållas men att en del produkter kan vara utan S-märkning. Det kan aldrig vara Nic Grönvalls paradiset, med konkurrensneutralitet osv. Man får bestämma sig: S-märkningen skall antingen vara kvar eller tas bort. Risken är annars att det sätts ett högre pris på den ena produkten än på den andra, och det är inte så bra.

Internationalism och Europapolitik innebär inte underkastelse under EG, utan det är att se hela världen. Om Nic Grönvall tror att jag bara ser världen bortom järnridån, vill jag säga att det är precis tvärtom. Vi som lever och verkar i Sverige, ett modernt och utvecklat kapitalistiskt land, tvingas in i ett mycket hårt samarbete och i vissa fall till underkastelse under andra kapitalistiska länder, men vi vägrar att se resten av världen. Världen är inte bara Europa. Nic Grönvall slog in öppna dörrar, och det visar vilken öm tå moderaterna har i EG-frågan, där de försöker motivera sina ansatser att driva in Sverige i ett alltför nära samarbete med EG.

Anf. 12 Industriminister THAGE PETERSON:

Herr talman! Jag skall göra ett par kommentarer till interpellantens inlägg. Det är skillnad mellan säkerhetsnivån och kraven på kontroll av säkerhetsnivån. Det förslag som utredningen har lagt fram syftar inte till en ändring av den grundläggande säkerhetsnivån, utan snarare avses en ändring av

kontrollordningen. Säkerhetskraven i Sverige är så gott som totalt samordnade med den standard enligt vilken säkerhetsnivån på elmateriel inom övriga Europa bestäms. I utredningen föreslås också åtgärder som ökar denna säkerhetsnivå.

I dag utför SEMKO endast en ganska liten s. k. typeftergiftskontroll på marknaden. Av de produkter som kontrolleras är hälften felaktiga, och detta visar att den nuvarande kontrollordningen inte är tillräckligt effektiv för att förhindra att farliga produkter kommer ut på marknaden. I utredningsförslaget ingår därför en marknadskontroll, som syftar till att öka säkerheten jämfört med nuvarande nivå. När man diskuterar denna fråga och huser farhågor för att säkerheten skall försvagas, är det viktigt att känna till den nuvarande ordningen och omfattningen i fråga om kontrollen samt hur den är tänkt att bli enligt utredningen.

Utredningens förslag innebär att svenska myndigheter även i fortsättning- en skall ange säkerhetsnivån. Vår svenska rätt att införa särregler, motiverade av hänsyn till medborgarnas säkerhet och hälsa, försvinner självfallet inte. I debatten har det påståtts att Sverige skulle frångå sig möjligheterna att införa särregler, men så är inte fallet.

Herr talman! Jag sade i mitt svar att frågan ännu bara är på beredningssta- diet och att flera frågor återstår att diskutera, bl. a. mot bakgrund av vad som kommit fram under remissbehandlingen – en omfattande remissbehandling, med många synpunkter och förslag. Regeringen har således ännu inte gjort några ställningstaganden, och det har följaktligen inte utarbetats något förslag. Arbetet pågår nu inom industridepartementet, och jag kan därför inte säga på vilka punkter som jag kommer att kunna lugna Hans Petersson i Hallstahammar med hänsyn till hans frågor. Men jag vill också tillägga att beredningen sker i nära samarbete med SEMKO och statens energiverk, så att vi från departementets och regeringens sida skall vara så väl förberedda som möjligt vid beredningen och utarbetandet av förslaget.

Anf. 13 HANS PETERSSON i Hallstahammar (vpk):

Herr talman! Industriministern säger att redan i dag hälften av de produkter som skulle säljas på marknaden inte är tillräckligt kontrollerade. Men skulle det förhållandet förbättras av att man släpper efter på plikten att S-kontrollera?

Efter vad jag förstår innebär utredningens förslag att kontrollen skulle göras i efterhand. Nu vet vi naturligtvis inte om industriministern och regeringen kommer att ändra någonting innan de lägger fram sitt förslag. Men vi vet att det kan bli väldiga problem att kontrollera eller att driva en rättssak först när man har upptäckt att en produkt är felaktig. Så förhåller det sig i och för sig i dag också, men det finns ett större stöd för att produkten skall vara riktig när den är försedd med S-märkningen.

Jag tycker att det jag citerade ur Ny Teknik, att energiverket anser att det inte blir en alltför stor sänkning av säkerheten, ändå innebär att det – även om industriministern är otillfredsställd med dagens nivå på säkerheten – finns möjlighet att den blir ännu sämre. När man skall driva sådana här internationella frågor, att harmoniera med andra länder, att utveckla handel och på allt sätt göra något rimligt och vettigt för svensk utrikeshandelspolitik.

skall man inte gå den vägen att underkasta sig andras krav, utan man måste driva sina egna krav. Då borde man rimligen inte lägga sig eller minska kontrollen.

Anf. 14 Industriminister THAGE PETERSON:

Herr talman! Får jag lägga till en sak som Hans Petersson möjligen kan ha missuppfattat. Det vore dumt om vi inte fick det tillrättalagt.

Förhandskontrollen föreslås inte bli avskaffad. Det har inte utredningen varit inne på. Det som föreslås bli förändrat är SEMKO:s ensamrätt att förhandskontrollera elmateriel. Den ensamrätten skall ersättas med en rätt för vissa andra att också kontrollera elmateriel före marknadsföringen. Förhandskontroll kommer dock alltid att krävas i någon form. Regeringen har inte några avsikter att ändra på den punkten.

Andre vice talmannen anmälde att Hans Petersson i Hallstahammar anhållit att till protokollet få antecknat att han inte ägde rätt till ytterligare inlägg.

Överläggningen var härmed avslutad.

6 § Föredrogs och hänvisades

Redogörelse

1986/87:15 till finansutskottet

7 § Föredrogs och hänvisades

Motionerna

1986/87: K201–K239, K301–K316, K401–K437, K501–K506, K601–K618,
K701–K713 och K801–K823

till konstitutionsutskottet

1986/87: Fi201–Fi228, Fi301–Fi322, Fi401–Fi419, Fi501–Fi509, Fi601–Fi607,
Fi701–Fi716, Fi801–Fi811 och Sk386 yrkande 10

till finansutskottet

1986/87: Sk301–Sk385, Sk386 yrkandena 1–9, 11 och 13, Sk387–Sk463,
Sk501–Sk592, Sk701–Sk726, Sk801–Sk832, Sk901–Sk903 och
So239 yrkande 1

till skatteutskottet

1986/87: Ju201–Ju239, Ju301–Ju303, Ju401–Ju417, Ju501–Ju507, Ju601–
Ju642, Ju701–Ju722 och Ju801–Ju818

till justitieukskottet

1986/87: L201–L210, L301–L305, L401–L419, L501–L504, L601–L614,
L701–L718 och L801–L815

till lagutskottet

1986/87: U201–U239, U301–U311, U401–U416, U501–U521 och U523–
U543

till utrikesutskottet

- 1986/87: Fö201–Fö211, Fö301–Fö324, Fö401–Fö410 och Fö501–Fö518
till försvarsutskottet
- 1986/87: Sf201–Sf349, Sf401–Sf424 och Sf501–Sf526
till socialförsäkringsutskottet
- 1986/87: So201–So238, So239 yrkande 2, So240–So260, So261 yrkande 1,
So262–So280, So401–So449, So451–So493, So601–So639, So701–
So719, So721, Sk386 yrkande 12 och Ub505
till socialutskottet
- 1986/87: Kr201–Kr304, Kr306–Kr319, Kr401–Kr435 och Kr501–Kr508
till kulturutskottet
- 1986/87: Ub201–Ub304, Ub306–Ub335, Ub337–Ub351, Ub353–Ub356,
Ub501–Ub504, Ub506–Ub683, Ub801–Ub830 och So261 yrkande 4
till utbildningsutskottet
- 1986/87: T201–T233, T301–T361, T401–T431, T501–T558, T601–T623,
T701–T723, T801–T817 och T901–T940
till trafikutskottet
- 1986/87: Jo201–Jo278, Jo301–Jo315, Jo401–Jo410, Jo412–Jo423, Jo501–
Jo539, Jo601–Jo610, Jo701–Jo837 och Jo901–Jo905
till jordbruksutskottet
- 1986/87: N301–N396, N398–N419, N421–N431, N433, N434, N436 och
N501–N551
till näringsutskottet
- 1986/87: A201–A278, A401–A498, A601–A603, A701–A744, A746–A755,
A801–A819, So261 yrkandena 2 och 3, So720, Jo411 och Bo224
till arbetsmarknadsutskottet
- 1986/87: Bo201–Bo223, Bo225–Bo243, Bo245–Bo258, Bo301–Bo314,
Bo401–Bo424 och Bo501–Bo524
till bostadsutskottet

8 § Meddelande om interpellationer

Meddelades att följande interpellationer framställts

den 2 februari

1986/87:158 av *Birgitta Rydle* (m) till utbildningsministern om betygssystemet i skolan:

Länsskolnämnden i Stockholms län har undersökt hur vårt nuvarande betygssystem fungerar vid en jämförelse mellan resultat av centrala prov och betyg satta i gymnasieskolan.

Jämförelsen har resulterat i ett konstaterande, att betygsmedeltalen vid en del gymnasieskolor i länet inte överensstämmer med resultaten av de centrala proven i svenska, främmande språk, fysik och kemi. Vid en del skolor har, enligt undersökningen, riksmedeltalet följts, vid andra har en oacceptabel höjning av medelbetyget per klass skett.

Utredaren talar om "betygsglidning" inom ämnen som inte omfattas av

centrala prov: Som exempel anför han stor betygsglidning inom ämnet maskinskrivning.

Någon motsvarande rikstäckande undersökning finns ej. Stockholmsutredningen pekar ändå på att det modifierade relativa betygssystemet inte fungerar. Detta är allvarligt, eftersom betygen behövs för högre utbildning.

Samtidigt är det uppenbart att en överväldigande majoritet av svenska folket – föräldrar, lärare och elever – vill att betyg skall ges i skolan och att de skall ge en objektiv information om varje elevs studieresultat.

Mot bakgrund av ovanstående vill jag fråga utbildningsministern:

1. Vilka åtgärder avser utbildningsministern vidta för att åstadkomma en över hela landet rättvisande betygssättning i de schemalagda ämnena i grund- och gymnasieskolan?
2. Avser utbildningsministern förelägga riksdagen förslag till ett nytt reformerat betygssystem? När kommer i så fall ett sådant förslag?

den 3 februari

1986/87:159 av Göran Ericsson (m) till miljö- och energiministern om bättre luft i storstäderna:

Miljöfrågorna har stor betydelse inte minst för livskvaliteten i storstadsområdena. Det för människorna mest påtagliga är luftkvaliteten. Oron för sjukdomar framkallade av dålig luft är mycket stor inte minst hos barnfamiljer.

En av orsakerna till hälsovädlig luft är trafiken i storstadsområdena. På det området har viktiga steg tagits när det gäller rening av avgaserna, men fler möjligheter står till buds.

En sådan möjlighet är en ökad gasdrift av fordonsparken. För några år sedan introducerades denna möjlighet i bl. a. Stockholm. Stockholms kommun försåg sina tjänstebilar med aggregat för sådan drift. Taxi trafikförening visade också intresse men avvaktade med hänsyn till förväntade skattehöjningar på motorgasen.

Även andra intressenter såsom budbilsföretag m. fl. avvaktade. Ingen vågade göra investeringen i gasaggregaten på grund av att några besked i skattefrågan inte kunde lämnas av regeringen. Av det skälet avvaktade också bensinbolagen med att skaffa tankar och tankningsanordningar för motorgas. Endast ett fåtal stationer inrättade sådan tankmöjlighet.

I den situationen befinner vi oss i dag. Alla avvaktar; ingen vet nämligen under vilka förhållanden man kommer att kunna arbeta i framtiden, ingen energibeskattningsprincip fastläggs, skatt på drivmedel kan komma i olika panikpaket från den ena dagen till den andra.

Det är därför nödvändigt att en gång för alla slå fast den princip för beskattning av drivmedel som man avser följa och skapa säkerhet för de företagare som vill investera i miljövänligare anordningar.

Mot bakgrund av vad jag ovan anför vill jag ställa följande frågor till statsrådet:

1. Avser regeringen vidta några åtgärder, och i så fall vilka, för att säkerställa långsiktiga och stabila planeringsförutsättningar för företag som t. ex. vill investera i miljövänligare drift?
2. Avser statsrådet vidta åtgärder för att öka användningen av motorgas för yrkestrafiken för erhållande av bättre luftmiljö i storstäderna?

9 § Meddelande om frågor

Meddelades att följande frågor framställdes

den 3 februari

1986/87:326 av tredje vice talman *Bertil Fiskesjö* (c) till miljö- och energiministern om sandsugningen utanför Falsterbo:

Regeringen har gett tillstånd till uppsugning av 3,5 miljoner kubikmeter sand från havsbotten utanför Falsterbo. Sanden skall användas som utfyllnad vid Saabs projekterade anläggning i Malmö. Sanduttaget får stora direkta och indirekta negativa effekter på naturmiljön i området.

Med anledning av detta vill jag fråga miljö- och energiministern:

1. Vilka undersökningar om sanduttagets konsekvenser för naturmiljön ligger till grund för regeringens beslut?
2. Anser miljö- och energiministern att beslutet är väl förenligt med det skydd för naturmiljön som statsrådet i andra sammanhang uttalat sig för?

1986/87:327 av *Hugo Hegeland* (m) till statsrådet *Bengt K. Å. Johansson* om förbud mot kostnadsökningar:

Planerar regeringen, i syfte att göra beslutet om prisstopp effektivt, att även förbjuda kostnadsökningar?

1986/87:328 av *Sten-Ove Sundström* (s) till industriministern om samråd vid omstruktureringen av SSAB:

Svenskt Stål AB har nu presenterat ett förslag till handlingsplan som skall ligga till grund för strukturförändringar inom koncernen. I detta förslag framgår att genomgripande förändringar kommer att äga rum i bl. a. Luleå, dels på det metallurgiska avsnittet, dels i valsverken. Finalesverket riskerar att läggas ned med alla de effekter detta får för produktion och sysselsättning.

Strukturförändringarna är nödvändiga för att SSAB skall klara en långsiktig lönsamhet och utveckling. Det är viktigt att de förslag som lagts fram för utveckling av valsverken i Luleå prövas i strukturdiskussionerna som nu startas. Det är viktigt inte minst mot bakgrund av att över 100 milj. kr. investerats i finalesverket i Luleå under de senaste tio åren.

Är statsrådet beredd att för kammaren redovisa i vilken ordning berörda lokala fackliga organisationer kommer att beredas tillfälle att medverka i den slutgiltiga utformningen av omstruktureringsplanerna?

Prot. 1986/87:63
3 februari 1987

1986/87:329 av *Sten Andersson* i Malmö (m) till statsrådet Bengt Lindqvist om statsbidrag till kommunala barndaghem/förskolor:

Meddelande om frågor

Under hösten beslutades att det kommunala barndaghemmet Melodigången i Malmö skulle läggas ned. Barnen och personalen skulle omplaceras till närliggande daghem.

Beslutet föranledde omfattande protester i form av hungerstrejker m. m.

Nyligen beslutade regeringen att statsbidrag till Melodigången skall lämnas så att verksamheten kan föras vidare i form av en personal- och föräldrakooperativ förskola.

Innebär beslutet om statsbidrag till Melodigången, att andra kommunala barndaghem/förskolor erhåller samma statliga ekonomiska ersättningar ifall de önskar ombilda verksamheten till personal- och föräldrakooperativ?

1986/87:330 av *Olle Svensson* (s) till industriministern om samråd vid omstruktureringen av SSAB:

SSAB har i dagarna presenterat en omfattande plan för omstrukturering av företaget. Syftet är att uppnå sådan lönsamhet att företagets överlevnad och utvecklingsmöjligheter säkras. Däri ligger också en ambition att skapa trygga arbetstillfällen.

Den redovisade planen innebär djupgående ingrepp i de enskilda orter som direkt och indirekt berörs. Osäkerheten och oron inför framtiden är stor.

Mot denna bakgrund vill jag till statsrådet och chefen för industridepartementet ställa frågan:

Är statsrådet beredd att ge utfästelser om att SSAB-planens praktiska förverkligande föregås av nära samråd med företrädare för berörda kommuner och lokala fackliga organisationer?

1986/87:331 av *Bengt-Ola Rytmar* (s) till industriministern om satsningarna på s. k. termiskt fosfat och vanadin inom SSAB:

Presentationen av SSAB:s strukturplan har vällat häftiga reaktioner såväl på de arbetsplatser som i de kommuner som berörs. Nedläggningarna i Grängesberg och Borlänge är hårda slag mot det redan tidigare illa sargade Bergslagen. Behovet av nya satsningar som kan ge framtidstro, utveckling och arbetstillfällen är stort.

Jag vill mot den bakgrunden fråga statsrådet och chefen för industridepartementet:

Är statsrådet beredd att aktivt medverka till att SSAB-koncernens gruvdivision tillförs resurser för att i snabbare takt kunna bygga ut satsningarna på s. k. termiskt fosfat och vanadin?

1986/87:332 av *Stina Gustavsson* (c) till kommunikationsministern om järnvägstrafiken på bandelarna Ljungby-Traryd och Skånes Fagerhult-Kärreberga:

Enligt uppgift har regeringen givit statens järnvägar tillstånd att riva upp bandelarna I jungby—Traryd och Skånes Fagerhult—Kärreberga på järnvägen Skåne—Småland.

Med anledning härav vill jag fråga kommunikationsministern:

Avser regeringen att vidta några åtgärder för att upprätthålla trafiken i avvaktan på berörda kommuners utredning?

1986/87:333 av *Tore Claesson* (vpk) till finansministern om allmänt hyresstopp:

Hyran är fortfarande den största enskilda utgiftsposten för hushållen. Dessutom ökar hyrorna hela tiden. Regeringen har nu infört ett allmänt prisstopp. Däri innefattas inte hyrorna.

Jag vill därför fråga finansministern:

Tänker regeringen införa ett allmänt hyresstopp?

1986/87:334 av *Oswald Söderqvist* (vpk) till industriministern om den planerade nedläggningen av Dannemora gruva:

Vad tänker *regeringen* och *industriministern* vidta för åtgärder för att stoppa nedläggningen av Dannemora gruva?

1986/87:335 av *Bo Hammar* (vpk) till kommunikationsministern om postverkets taxehöjningar:

Trots regeringens beslut om allmänt prisstopp genomför nu postverket kraftiga taxehöjningar som ytterligare späder på inflationen.

Jag vill därför fråga kommunikationsministern:

Ämnar regeringen ingripa mot postverkets brott mot prisstoppet?

1986/87:336 av *Bengt-Ola Rytter* (s) till industriministern om alternativ sysselsättning i Borlänge:

Presentationen av SSAB:s strukturplan har vållat häftiga reaktioner såväl på de arbetsplatser som i de kommuner som berörs. Nedläggningarna i Grängesberg och Borlänge är hårda slag mot det redan tidigare illa sargade Bergslagen. Behovet av nya satsningar som kan ge framtidstro, utveckling och arbetstillfällen är stort.

Jag vill mot den bakgrunden fråga industriministern:

Om SSAB:s förslag om nedläggning av elektrostälverket i Borlänge förverkligas, hur ser statsrådet på möjligheterna att i alternativa sysselsättningar ta till vara det faktiska kunnande och den tradition som finns knuten till verket?

